

BUDOV

lezecký průvodce

Daniel Hölzl
Filip Křivinka

papous.webnode.cz

Úvodem

Skály v Budově na Ústecku objevil na jaře roku 2004 prvovýstupce Daniel Hölzl, veden svým kamarádem Indiánem, který má v Budově dům. Skály v Budově tvoří dva znělcové klify - **Dětský masiv** a **Samotář** - s 20 cestami obtížnosti 2 až 5- UIAA o výšce max. 15 metrů. Leze se po položených plotnách s velkými chyty. Kniha je v cestě Milovník koní v Hlavním sektoru Dětského masivu.

Proč do Budova zajet:

- + oblast je v Ústí nad Labem, cca 5 km od centra, snadno dostupná městskou dopravou
- + dá se tu lézt za každého počasí, skály jsou orientovány na JZ
- + skály jsou dobře přístupné, je vidět na auto
- + skály jsou slušně odjištěné borháky a ošťandované - většina cest se dá lézt s horním lanem
- + běžně se tu používá magnézium, jsou tu jenom lehké cesty po velkých chytech
- + je tu pěkná příroda, skály stojí ve světlém smíšeném lesíku, kde rostou houby

Proč do Budova nejezdit:

- je to "oblast na jedno použití", lezení je tu jen na půlden
- skály jsou místy lámavé, po dešti občas ožijí mechy
- maglajzuje se tu, ve skalách je moc železa (to pro ty, kterým to vadí)
- převažují tu lehké cesty, prásky tu nejsou

Prosba:

Nedělejte, prosím, ve skalách ani v obci nepořádek.

Pěknou polezenici přeji

Dan Hölzl, traango@seznam.cz, +420 604 53 52 52

Filip Křivinka, papous.webnode.cz, f.krivinka@gmail.com, +420 775 222 538

Na titulní straně: Ivana Kubešová a Daniel Hölzl v cestě Milovník koní 3.

Foto: Filip Křivinka

Poloha a přístup

Dětský masiv leží východně od obce Budov ve východní části Českého středohoří v okrese Ústí nad Labem. Oblast je snadno dostupná - leží v těsném sousedství krajského města.

Autem z Ústí:

- z Ústí - Střekova na pravém břehu Labe jedte směrem na Děčín
- ve Svádově, kousek před značkou Konec Ústí nad Labem (u zaniklé hospody Stará fara), odbočte doprava na Olešnici (cedule Olešnice 1)
- jedte pořád po hlavní do kopce. Vyjedete ze Svádova a dostanete se do Olešnice až na křižovatku v sedle
- na křižovatce odbočte vpravo na Březí (cedule Březí 3), pokračujte po silnici do kopce a po půl kilometru odbočte doprava na Budov (cedule Budov 2)
- jedte asi 300 metrů, až uvidíte značku omezující rychlost na 20 kilometrů v hodině (před mostkem přes potok)
- padesát metrů před značkou nechte při levé straně silnice auto
- skály jsou ve svahu vlevo od silnice, dobře viditelné z místa, kde parkujete. Z centra Ústí je to do Budova asi 5 kilometrů.

Autobusem z Ústí:

- z Ústí jede až do Olešnice (viz *Autem z Ústí*) linka městské dopravy číslo 13. Intervaly jsou 40 minut a delší, jízdní řád najdete i na netu - www.dpmul.cz. Linka staví například u hlavního vlakového nádraží.

- autobus vás doveze na konečnou, která je v Olešnici u křižovatky nad sedlem (*viz Autem z Ústí*). Až do sedla ovšem zajíždějí jen některé spoje, většina jich končí v zastávce Svádov - obec pod kopcem. Proto je vhodné si přesně zjistit, které autobusy jedou až do Olešnice.
- z konečné nad sedlem dojdete ke skalám za 15 minut podle popisu cesty *Autem z Ústí* (dá se jít i ze svádovské konečné, je to ale asi o půl kilometru delší - dalších cca 15 minut chůze)

Pěšky z Ústí

- ze Střekova po žluté značce do Olšínek, po modré do Budova a po silnici k mostku, skály jsou za ním
- ze Svádova se dá ke skalám dojít i podél potoka - viz zkratka na mapce

Občerstvovny

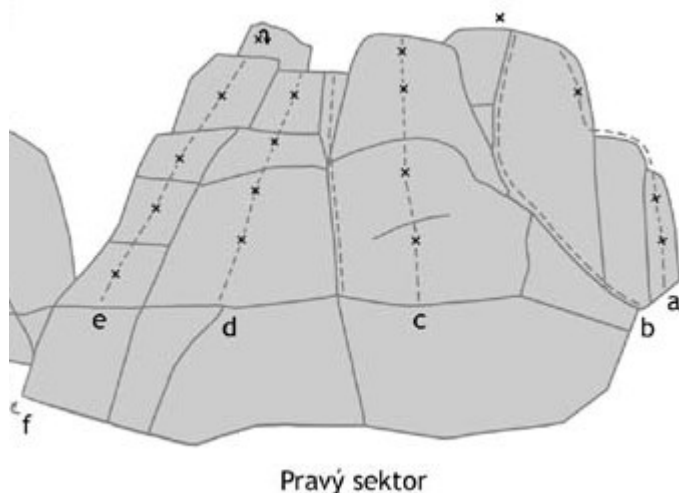
Restaurace u Koruny (po - ne 11.30 - 23) na první konečné třináctky ve Svádově - zde byla dočasná po otevření skal 10. března 2007

Hospoda U nádraží ve Svádově (po - pá, ne: 13 - 22, so 13 - 24)

Hospoda U Pešků v Olšínkách (po - čt 11 - 21, pá 11 - 22, so 13 - 22, ne 13 - 21)

DĚTSKÝ MASIV

Pravý sektor

a) **Krteček 3** I. Kubešová, D. Hölzl, 10. 3. 2007. Zcela vpravo v Pravém sektoru krátkým sokolíkem (2 bh) na plošinu a po hraně (bh) n.v.

b) *projekt*

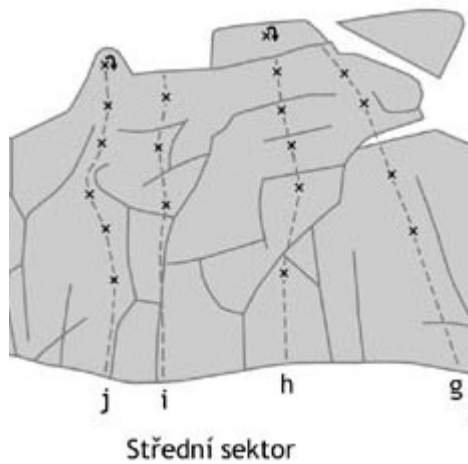
c) **Manka 2** I. Kubešová, D. Hölzl, 10. 3. 2007. Ve střední části Pravého sektoru stupňovitou plotnou (4 bh) n.v.

d) **Superman 2** R. Tintěra, L. Báča, Š. Tintěra, J. Tintěrová, O. Volák, 10. 3. 2007. V levé části Pravého sektoru středem vystouplého bloku po stupních na polici a úzkou stěnkou mezi dvěma spárami (4 bh) n.v.

e) **Cípísek 2** P. Koukolíčková, O. Volák, L. Báča, Š. Tintěra, R. Tintěra, F. Křivinka, 10. 3. 2007. Koutem v levé části Pravého sektoru (4 bh) n.v.

f) var. Stěnkou 4 I. Kubešová, D. Hölzl, 4. 5. 2007. Z kouta mezi Pravým sektorem a Středním sektorem stěnou (bh) na hranu do cesty Cipísek a tou n.v.

Střední sektor

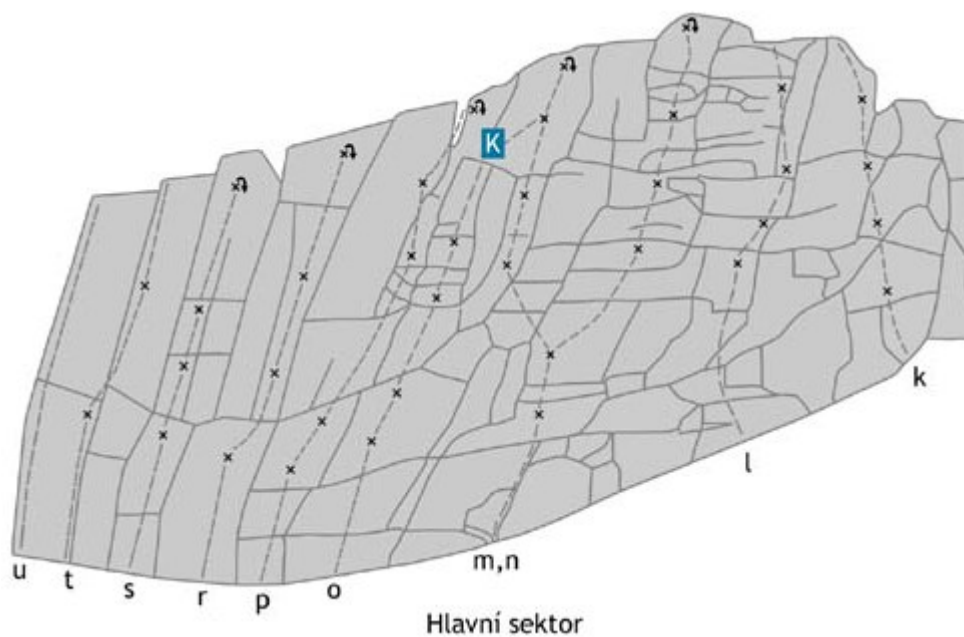
g) Vysmátá chůvička 3 R. Krumplová, F. Křivinka, T. Groh, P. Koukolíčková, 10. 3. 2007. Zcela vpravo ve Středním sektoru plotnou (2 bh), přes zarostlé stupně a další plotnou (2 bh) n.v.

h) Hurvínek 3 J. Jungwirthová, T. Groh, L. Báča, P. Koukolíčková, F. Křivinka, 10. 3. 2007. Položenou stěnou vpravo od osy Středního sektoru (5 bh) n.v.

i) Malá čarodějnice 3 J. Tintěrová, L. Báča, P. Koukolíčková, F. Křivinka, 10. 3. 2007. Položenou stěnou vlevo od osy Středního sektoru (3 bh) n.v.

j) Obryně Staňa 3 T. Groh, J. Jungwirthová, L. Báča, P. Koukolíčková, F. Křivinka, 10. 3. 2007. Zcela vlevo ve Středním sektoru koutem a plotnou (5 bh) n.v.

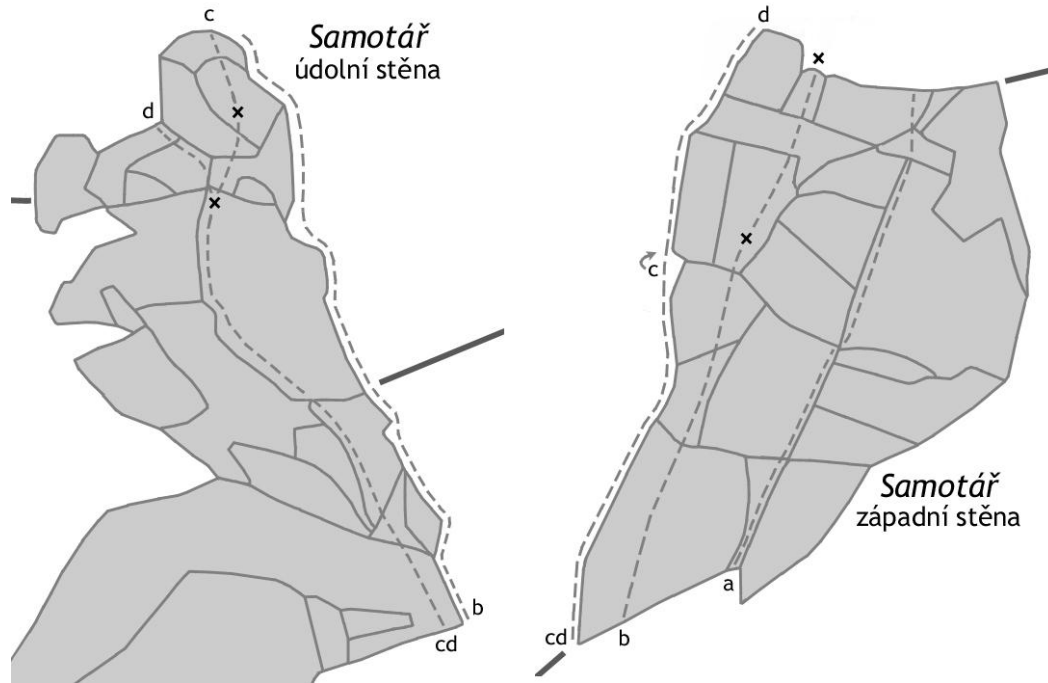
Hlavní sektor

- k) **Oči Barborky 2** D. Hözl, 13. 7. 2004. Zcela vpravo v Hlavním sektoru stupňovitou hranou (4 bh) n.v.
- l) **Cantervillské strašidlo 4** I. Kubešová, D. Hözl, R. Tintěra, O. Volák, 10. 3. 2007. V pravé části Hlavního sektoru po stupních k hraně a podél ní (4 bh) n.v.
- m) ***Cesta středem 4** D. Hözl, F. Křivinka, 26. 5. 2004. Ve střední části Hlavního sektoru přes stupně (2 bh, společné s cestou Milovník koní) a stěnou mezi dvěma spárami (3 bh) n.v.
- n) **Milovník koní 3** F. Křivinka, D. Hözl, 26. 5. 2004. Ve střední části Hlavního sektoru přes stupně (2 bh, společné s Cestou středem) doleva do "necek" (2 bh) na polici (kniha) a doprava spárou (bh) n.v.
- o) **Čochtanův pilíř 4** I. Kubešová, D. Hözl, R. Tintěra, O. Volák, 10. 3. 2007. Ve střední části masivu přes stupně kolem tenké spárky (bh) pod výrazný pilíř a tím (2 bh) na polici cesty Milovník koní a tou (bh) n.v.
- p) **Rumcajs 3** I. Kubešová, D. Hözl, 10. 3. 2007. V levé části masivu stěnkou přes stupně (2 bh) na polici v koutě (bh), koutem vlevo od pilíře a výše spárou (bh) n.v.
- r) **Mrakomor 4** I. Kubešová, D. Hözl, R. Tintěra, O. Volák, 10. 3. 2007. V levé části masivu přes stupně (bh) do kouta (2 bh) a tím n.v.
- s) **Žížala Jůlie 4** D. Vašek, D. Hözl, 31. 12. 2004. V levé části masivu po stupních a spárou ve tvaru V a po pilíři (3 bh) n.v.
- t) **Huckleberry Finn 5-** I. Kubešová, D. Hözl, 4. 5. 2007. V levé části masivu stěnou při hraně (bh) a koutem (bh) n.v.
- u) **Les Řáholec 3** D. Hözl, F. Křivinka, 19. 3. 2005. Po žeburu zcela vlevo na masivu a po stupních při hraně n.v.

SAMOTÁŘ

stojí asi asi 150 metrů po vrstevnici doleva od Hlavního sektoru

a) *projekt.*

b) **Vykost'ovák 4** D. Hölzl, F. Křivinka, 20. 10. 2005. Vpravo od údolní stěny při hraně do výlomu (bh) a přes převis n.v.

c) **var. Rovný řez 5-** D. Hölzl, F. Křivinka, 20. 10. 2005. Cestou Samořezka do koutové spáry, traverz doprava a stěnkou (bh) n.v.

d) **Samořezka 4** F. Křivinka, D. Hölzl, 20. 10. 2005. Krátkým koutem na plošinu, po stupních doleva, plotnou (bh) do koutové spáry a tou n.v.

Historie Budova

Obec Budov, německy Budowe, je podle stránky <http://web.usti-nl.cz/polabi/obce/ul/budov.htm> poprvé zmiňována v roce 1184 jako majetek pražských biskupů. Původně kruhová slovanská vesnice patřila v roce 1319 ke Střekovu a v roce 1397 k Vartě. Braniborská posádka ze Svádova posléze Budov vypálila. Od roku 1408 patřila víska Vartenberkům, v roce 1528 ji získal Hanuš ze Salhausenu.

Nejstarší prameny naznačují, že se osada původně jmenovala Zbudkov (1184 Zbudco, 1216 Zbudko). Jméno je odvozeno od osobního jména Zbudek, píše se na zmíněné stránce. Písmeno Z v názvu obce bylo omylem považováno za předložku. Ta byla vypuštěna a tak vznikl Budkov a dnešní Budov.

Budovský vodopád

Budovský vodopád v zimě

*Foto: David Braunstein, www.braunstein.cz,
<http://adadafoto.webzdarma.cz>*

V okolí Budova stojí kromě Dětského masivu za návštěvu ještě jedna pozoruhodnost - Budovský vodopád ve Vlčím údolí. Od kapličky v obci k němu odbočka z modré značky. Cesta k němu kopíruje

vlhkou a zarostlou stružku, která vodopád napájí. Několik desítek metrů nevábneho sestupu směrem na Svádov je však odměněno překvapivě velkou a tajemně působící roklí.

Vznik rokle popisuje velmi pěkně fotograf a znalec Českého středohoří Roderick Slavík (www.meulovo.cz/dnesek/2004/0405_03.html, Lovosický dnešek, květen 2005). Převíslá stěna jedenáctimetrového vodopádu je podle něj tvořena dvěma horninami - svrchní část je tvrdšího čediče, spodní z měkčího tufu. Měkčí vrstva se rychleji vymílá, a tak vzniká střechovitý převis u paty stěny.

"Nadložní čediče tak přijdou o svou podporu a vlastní vahou se zbortí. Celý proces se neustále, byť velmi pomalu, opakuje a tak se vodopád zvolna stěhuje proti proudu potoka. V budoucnosti asi zanikne, až se dostane do míst bez čediče, nebo dosáhne pramene. Podobný jev ve velkém pozorujeme na Niagarských vodopádech, které takto ustupují téměř o metr za rok," píše v Lovosickém dnešku Slavík.

Z lezeckého hlediska není rokle zajímavá. Pro skalní lezení se drolivý materiál porostlý mechem nehodí. Vodopád asi není vhodný ani pro lezení v ledu, i když v zimě často zamrzá. Rampouch totiž směrem k vrcholu vodopádu nebezpečně slábne. Potok má totiž velmi malý průtok a led tak nemá z čeho natékat.

Satanistická kulisa pro Čarostřelce

Rokle s budovským vodopádem posloužila jako předobraz pro ztvárnění jedné ze scén v opeře Čarostřelec. Myslivci Kašpar a Max v kruhu z lebek odlévají za požehnání Satana zázračné kule. Jeden z nich to šeredně odnese, jak už to tak v mysliveckých historkách bývá.
Repro: www.kultur.bamberg.de

Budovská rokle se proslavila i ve světě. "Pro svou romantičnost se i s vodopádem dostala v Burghardtově vyobrazení jako kulisa k Weberově opeře Čarostřelec až do vídeňské opery," uvádí ve výše zmíněném článku Roderick Slavík.

Čarostřelec je příběh o mysliveckém mládenci Maxovi, který se uchází o dceru polesného Agátu. Aby ji získal, musí prokázat střeleckou zdatnost. Při střelecké soutěži se mu však na paty lepí smůla, za níž ovšem stojí další myslivec Kašpar. Spojil se s ďáblem Samielem, který očaroval Maxovi pušku. Kašpar Maxe namlsá tím, že mu půjčí svoji pušku. Adjunkt trefí sotva viditelného orla a Kašpar mu slíbí očarovanou kuli, kterou je ale potřeba ulít o půlnoci ve Vlčí roklí.

Předobrazem Vlčí rokle se stala právě ta budovská a nutno říci, že je to prostředí ideální. Celá scéna s odléváním kulí začíná za měsíčního svitu ve skalnaté rokli s vodopádem. Kašpar tu nejprve vyzývá Satana a žádá ho, aby očaroval kule, které zde vyrobí. Náboje mají přesně zasáhnout žádaný cíl. Oba myslivci pak za bouře provázené šílenými zjevy odlijí v čarodějném kruhu z lebek sedm kulí.

Háček je v tom, že Kašpar se upsal peklu a smlouva se Satanem už mu končí. Může si ale prodloužit život o další tři roky, když pro peklo sežene další oběť. Jedna z očarovaných kulí má proto zasáhnout Maxe nebo Agátu. Vše ale dobře dopadne a bídňě zhyne ten, kdo to všechno zosnoval - Kašpar. Podrobnější vyprávění příběhu je na stránce www.narod-sobe.cz.

O tom, kde ve skutečnosti ležela Vlčí rokle z opery Čarostřelec, se přetahují různá místa v Česku. Prvním z nich je dvojhrotý vrchol Ostrý (1280 m) na Šumavě. Sedlo mezi oběma vrcholy bývalo zvané Vlčí propast a je s ním spojena historka o zázračném střelci, který žil v 17. století v jejím sousedství. Jeho střeleckou dovednost si lidé začali vykládat spojením s peklem, byl proto uvězněn a vyslýchán v Domažlicích; zda z obžaloby vyvázl, se již nedochovalo. Další Vlčí rokle z Čarostřelce je u Hejnic v Jizerských horách - v údolí Malého Sloupského potoka.

Historka o zázračném střelci inspirovala libretistu Friedricha Kinda a skladatel Karla Mariu von Webera ke zkomponování opery o třech dějstvích, která měla premiéru 18. června 1821.